

Projekt

Załącznik Nr 1
do Uchwały Rady Gminy
Nowa Karczma Nr z dnia

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE NOWA KARCZMA NA LATA 2016 – 2018

I WSTĘP

Niniejszy Program jest odpowiedzią na art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który to nakłada na gminę zadanie w postaci opracowania i realizacji 3- letniego gminnego programu wspierania rodziny. Jednym z celów tego programu jest stworzenie rozwiązań profilaktycznych umożliwiających działania osłonowe zapobiegające izolacji i marginalizacji rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Nie od dziś wiadomo, że każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspokaja jego potrzeby. To właśnie w rodzinie rodzi się hierarchia wartości, kodeks postępowania, kształtuje się kręgosłup moralny dzieci i młodzieży. Dlatego nawet niewielkie zaburzenia mogą prowokować zakłócenie spokojnego rozwoju dzieci, które to, gdy dorosną będą kształtować społeczeństwo. W związku z tym niezbędne są działania pomocowe dla rodzin z dysfunkcjami.

Podstawą działań ujętych w Programie są:

- * ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- * ustawa z dnia 12 marca 2004 r. pomocy społecznej
- * ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- * ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- * ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
- * ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny

II DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE NOWA KARCZMA

Z danych własnych Gminy Nowa Karczma wynika, że na dzień 30 czerwca 2015 r. Gmina liczyła 6.791 osób, wśród których nieznaczną większość stanowili mężczyźni tj.

50,39 %. Dzieci i młodzież poniżej 18 roku życia stanowiła 26,02 % ogółu mieszkańców Gminy.

Tabela 1. Stan ludności Gminy na dzień 30.06.2015 r.

Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Do 18 lat	Wiek powyżej 18 do 60 lat kobiety lub 65 mężczyźni	Wiek wzwyż od 60 lat kobiety i 65 lat mężczyźni
6.791	3.369	3.422	1.767	4.115	909

Z analiz danych ujętych w sprawozdaniach Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie wynika, że niezbędna jest praca w zakresie wsparcia rodzin na różnych płaszczyznach. Poniższa tabela przedstawia powody przyznania pomocy społecznej w latach 2012-2014.

Tabela 2. Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2012 - 2014

Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach
	2012	2013	2014	2014
• Ubóstwo	163	192	153	580
• Bezdomność	4	6	2	2
• Potrzeba ochrony macierzyństwa	10	7	4	17
• Bezrobocie	104	113	94	352
• Niepełnosprawność	90	95	88	297
• Długotrwała choroba	83	95	90	299
• Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	14	11	11	47
• Przemoc w rodzinie	12	8	4	13
• Alkoholizm	34	27	21	50
• Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	2	3	5
• Zdarzenie losowe	1	2	1	4
• Ogółem rodzin korzystających z pomocy	227	236	215	793

Dane pokazują, że problemami najczęściej występującymi w rozeznaczonych środowiskach było: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwała choroba. W porównaniu do lat 2012 i 2013, powody przyznania pomocy społecznej w 2014 r. ulegają

jedynie nieznacznym wahaniom. Czynnikiem dominującym w strukturze udzielenia pomocy jest kwestia ubóstwa, kolejnym przeważającym powodem jest bezrobocie. Z danych PUP w Kościerzynie wynika, że liczba osób bezrobotnych w 2014 r. spadła w porównaniu do lat poprzednich.

Tabela 3. Liczba osób zarejestrowanych w PUP w Kościerzynie

Wyszczególnienie	Na koniec roku		
	2012	2013	2014
Bezrobocie ogółem	385	388	331
w tym : kobiety	223	229	191
długotrwale bezrobotni	188	203	164
z prawem do zasiłku	44	42	29

Większość osób bezrobotnych stanowią kobiety, dla których trudniej jest o oferty pracy. Bezrobocie jest głównym czynnikiem sprawczym ubóstwa. Niesie za sobą nie tylko niedostatek ale też i negatywne skutki w zakresie funkcjonowania rodziny. Prowadzi często do zachowań dewiacyjnych w rodzinie, nałogów marginalizacji itp. W konsekwencji generuje występowanie patologii społecznej oraz nieradzenie sobie w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych i społecznych. Złe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbywania przez dzieci nauki oraz niskiej samooceny. Brak odpowiedniego wsparcia dla takich rodzin powoduje potencjalne zagrożenie odebrania dzieci ze środowiska naturalnego i umieszczenia ich w pieczy zastępczej.

Jak wynika z informacji PCPR w Kościerzynie w pieczy zastępczej, na dzień 31 sierpnia 2015 r. z terenu Gminy Nowa Karczma, jest umieszczonych 8 dzieci. Z pośród nich 3 dzieci przebywa w spokrewnionych rodzinach zastępczych, 3 dzieci w rodzinach zastępczych niespokrewnionych i 2 dzieci przebywa w Domu Dziecka. W zakresie tym zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina Nowa Karczma współfinansuje pobyt 5 dzieci. Dane z 31 sierpnia 2015 r. z Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Kościerzynie, wskazują, że 9 rodzin z terenu gminy Nowa Karczma jest objętych opieką kuratora w zakresie opiekuńczo-wychowawczym.

Uwzględniając typologię rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2014 r. to rodziny z dziećmi stanowiły 67 % ogółu świadczeniobiorców, wśród których 8% stanowiły rodziny niepełne.

Z danych OPS i Urzędu Gminy wynika, że w 2014 r. udzielono wsparcia:

- * 215 rodzinom na podstawie ustawy o pomocy społecznej
- * 700 rodzinom na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych
- * 38 rodzinom na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
- * 129 rodzinom na podstawie o dodatkach mieszkaniowych i dodatku energetycznego
- * 187 rodzinom na podstawie ustawy o systemie oświaty(stypendia i zasiłki szkolne dla uczniów)
- * 65 rodzinom wydano Karty Dużej Rodziny
- * 153 rodzinom w formie żywności w ramach Programu Pomocy Najbardziej Potrzebującym FEAD
- * 16 rodzinom na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

* 15 rodzinom w formie pracy asystenta rodziny.

Edukacja szkolna w Gminie Nowa Karczma realizowana jest w 4 szkołach podstawowych oraz 3 gimnazjach. We wrześniu 2015 r. naukę rozpoczęło 677 uczniów szkół podstawowych oraz 325 uczniów gimnazjów. Do 8 oddziałów przedszkolnych i 2 przedszkoli funkcjonujących na terenie gminy uczęszczało zaś 222 dzieci.

Tabela 4. Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów oraz dzieci nauczania początkowego i wczesnoszkolnego.

L.p.	Szkoła	Liczba uczniów i dzieci w przedszkolach we wrześniu 2015 r.
1.	Szkoła Podstawowa Lubań	219
2.	Szkoła Podstawowa Grabowo	186
3.	Szkoła Podstawowa Nowa Karczma	211
4.	Szkoła Podstawowa Szatarpy	61
5.	Gimnazjum w Lubaniu	102
6.	Gimnazjum w Grabowie	88
7.	Gimnazjum w Nowej Karczmie	135
8.	3 oddziały przedszkolne w Lubaniu	58
9.	3 oddziały przedszkolne w Nowej Karczmie	65
10.	1 oddział przedszkolny w Grabowie Kościerskim	25
11.	1 oddział przedszkolny w Szatarpach	16
12.	Przedszkole Samorządowe w Grabowie Kościerskim	25
13.	Przedszkole Niepubliczne Krasnał w Lubaniu	33
	Razem:	1.224

OPS w Nowej Karczmie finansował we wrześniu 2015 r. posiłki dla 245 dzieci w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Niektóre dzieci pochodzące z rodzin borykających się z różnego rodzaju problemami wysyłane są na kolonie letnie finansowane ze środków uzyskanych z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (w 2015 r. było ich 25).

Gmina wspomaga również uczniów pomocą materialną o charakterze socjalnym w formie stypendiów i zasiłków szkolnych. W roku szkolnych 2014/2015 z takiej formy pomocy skorzystało 305 uczniów. Dodatkowo Wójt Gminy przyznał 40 uczniom stypendia za wyniki w nauce oraz za szczególne osiągnięcia sportowe. 47 uczniów z terenu gminy skorzystało z rządowego programu pomocy „Wyprawka Szkolna”.

W przypadku, gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu dziecka poza rodziną biologiczną. Na koniec sierpnia 2015 r. w różnorodnych formach pieczy zastępczej przebywało 16 dzieci z naszej gminy co stanowi 0,91% grupy wiekowej od 0 do 18 roku życia. Gmina ponosi częściowy koszt pobytu za 7 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

III ZASOBY GMINY

Program będzie realizowany przez OPS w Nowej Karczmie we współpracy z instytucjami i organizacjami realizującymi zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz pełniące inne funkcje wspierające.

Tabela 5. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny w Gminie Nowa Karczma.

L.p.	Nazwa placówki	Rodzaj działalności
1	Ośrodek Pomocy Społecznej	Praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, poradnictwo, przyznawanie stypendiów, naborów dzieci na kolonie, świadczenia rodzinne i alimentacyjne, Karta Dużej Rodziny
2	Urząd Gminy	Przyznawanie dodatków mieszkaniowych i energetycznych
3	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Przeciwdziałanie problemom wynikającym z nadużywania alkoholu i narkotyków
4	Gminny Zespół Interdyscyplinarny	Wsparcie i pomoc w przezwyciężaniu problemów dot. przemocy w rodzinie
5	Posterunek Policji w Liniewie	Ochrona życia i zdrowia ludzi . Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego
6	Kuratorzy Sądowi	Sprawowanie nadzoru nad rodzinami , nad małoletnimi, nad przebiegiem leczenia odwykowego.
7	PCPR w Kościerzynie	Wspieranie osób niepełnosprawnych, piecza zastępcza, poradnictwo specjalistyczne
8	Fundacja „Sprawni Inaczej” w Gdańsku Oddział w Kościerzynie	Organizowanie opieki specjalistycznej i rehabilitacji osób z zaburzeniami psychicznym i oraz rehabilitacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej
9	Placówki oświatowe z terenu Gminy	Działalność edukacyjno-wychowawcza , wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci
10	Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji	Zajęcia pozaszkolne i organizowanie czasu wolnego
11	CARITAS przy Parafii Św. Antoniego w Nowej Karczmie	Działalność charytatywna

W Gminie Nowa Karczma brakuje placówek, które świadczyłyby usługi w formie specjalistycznego poradnictwa jak i w zwalczaniu bezradności opiekuńczo – wychowawczej. W sytuacjach gdy nie będzie wystarczać praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych OPS, rodziny będą kierowane po pomoc do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie.

IV CELE PROGRAMU I SPOSÓB ICH REALIZACJI

Program wspierania rodziny nastawiony jest przede wszystkim na rozwiązywanie sytuacji gdy rodzina nie spełnia swojej podstawowej funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Utrzymanie dziecka w rodzinie bądź jego powrót do rodziny jest celem priorytetowym dlatego też wszelkie działania powinny dążyć ku temu. Główne założenia programu to:

1. Wsparcie rodzin z dziećmi w prawidłowym wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.
2. Podejmowanie działań profilaktycznych i zapobiegawczych dezintegracji rodziny.
3. Podejmowanie działań skierowanych na pomoc i wsparcie rodzin przeżywających trudności w wychowaniu i w zapewnieniu dobrych warunków do rozwoju przebywających w nich dzieci i młodzieży (ubóstwo, bezrobocie, niezaradność, uzależnienia, przemoc domowa).
4. Wszelkie działania będą realizowane w oparciu o zasadę dobrowolności na zasobach rodziny i jej mocnych stronach.

Cel główny programu.

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, które ma doprowadzić do przywrócenia zdolności prawidłowego funkcjonowania i zapewnić prawidłowy rozwój wzrastających w nich dzieci.

Realizacja celu głównego jest uzależniona od realizacji celów szczegółowych:

1. Diagnoza rodzin

- * praca socjalna prowadzona z rodziną
- * weryfikacja zgłoszeń dotyczących potencjalnych nieprawidłowości w środowisku rodzinnym,

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno – bytowych rodziny

- * zapewnienie pomocy materialnej rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej, ustawy o systemie oświaty i o dodatkach mieszkaniowych
- * prowadzenie akcji informacyjnej o zasadach przyznawania świadczeń socjalnych
- * udzielanie pomocy rzeczowej w formie żywności w ramach programu FEAD
- * objęcie dożywianiem wszystkich dzieci tego wymagających w szkołach oraz w klubach środowiskowych.

3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

- * zwiększenie świadomości społecznej dotyczące zagrożeń płynących z przemocy
- * rozwój poradnictwa specjalistycznego dla osób doznających przemocy i jej sprawców.
- * doskonalenie wiedzy członków zespołu interdyscyplinarnego

4. Dążenie do zwiększenia kompetencji rodzicielskich przede wszystkim w zakresie wypełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych

- * objęcie rodziny wsparciem asystenta rodziny
- * informowanie o dostępnych formach pomocy specjalistycznej – prawnik, psycholog,

pedagog, terapeuta.

- * zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dziennego np. świetlicy opiekuńczo wychowawczej
- * organizowanie oraz zachęcenie do udziału we wszelkiego rodzaju szkoleniach i warsztatach dla rodziców.

5. Zapobieganie powstawaniu sytuacjom kryzysowym

- * regularny i systematyczny monitoring rodziny zagrożonej kryzysem
- * motywowanie członków rodziny do podejmowania działań mających na celu poprawę trudnej sytuacji rodziny np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, przeprowadzania mediacji, aktywnego poszukiwania pracy.
- * doskonalenie umiejętności zawodowych służb pomagających.

V ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu na terenie Gminy są:

rodziny

- * bezradne i niewydolne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych
- * przeżywające kryzys
- * zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takie, którym została ograniczona władza rodzicielska.

dzieci i młodzież :

- * z rodzin dotkniętych lub zagrożonych kryzysem
- * z rodzin dysfunkcyjnych
- * przejawiające trudności wychowawcze

VI POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Realizatorzy Programu

Koordynatorem i organizatorem działań w ramach Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie. Program realizowany będzie na terenie Gminy Nowa Karczma w latach 2016-2018. W działaniach w zakresie rozwiązywania problemów społecznych rodziny należy wziąć pod uwagę uczestnictwo różnych podmiotów i instytucji. Wśród nich m.in. należy wymienić:

- * Policję
- * Placówki oświatowe i kulturalne
- * Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- * Gminą Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- * Zespół Interdyscyplinarny
- * Organizacje pozarządowe
- * Powiatowy Urząd Pracy
- * Kuratorzy sądowi
- * Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna

2. Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków:

- * budżetu gminy
- * budżetu miasta
- * funduszy unijnych
- * budżetu organizacji pozarządowych
- * sponsorów

3. Monitorowanie Programu

Monitoring Programu prowadzony będzie corocznie poprzez gromadzenie danych i informacji w zakresie wszystkich działań opisanych w niniejszym Programie. Wójt Gminy w Nowej Karczmie będzie do dnia 31 marca każdego roku przedkładał Radzie Gminy Nowa Karczma roczne sprawozdanie z realizacji niniejszego Program.